9e JAARGe. № 107.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

WOENSDAG 8 MEI 1861.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

☞ Uithoofde van het Hemelvaartsfeest zal morgen geen nummer van den Oostpost worden uitgegeven.

ADVERTENTIEN.

VERTREK DER LANDMAIL.
Gedurende 1861.
in de maand Mei den 11den en 28sten.

Veiling van doorgekapt kopergeld.

De Resident van Soerabaija maakt bekend dat op *Vrijdag den 14 Junij aanstaande*, bij 's lands pakhuizen te Soerabaija in het openbaar zullen worden opgeveild

400,000 amsterdamsche ponden doorgekapt kopergeld,

waarvan een monster bij de gemelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant van den 24 April jl.* No: 33.

SOERABAYA, *den* 2 *Mei* 1861.
De Resident voornoemd,
NAMENS DENZELVEN
De Secretaris,
Ch. TROMP.
(696)

Op Maandag den 20sten dezer,

zullen ter stapelplaats te *Korgan* en op Vrijdag den 31sten daaraanvolgende op die te *Sekaran*, beiden in de Residentie *Rembang* gelegen, in het openbaar verkocht worden te *Korgan* ± **4000** en te *Sekaran* ± **1000** stuks **DJATIE BALKEN** van 3 tot 10 N. ellen lengte.

Nadere informatie te bekomen op het Residentie kantoor alhier.

Soerabaya, *den 7den Mei* 1861.
(721)
Namens den Resident,
De Secretaris,
CH. TROMP.

(*Voor de policie.*) De ondergeteekende verzoekt de ingezetenen van de stad en voorsteden van Soerabaija, met referte tot zijne annonce van den 18den dezer no. 39, om de hekken en pilaren, muren en paggers hunner erven en bijgebouwen, die langs de wegen geplaatst, of van daar zigtbaar zijn, binnen den tijd van dertig dagen van af heden gerekend, behoorlijk te doen witten en herstellen, het schilderen dáár, wáár het noodig is, er onder begrepen, en dezelve steeds in eenen netten en zindelijken staat te doen onderhouden, sub poene eener geldboete van ƒ 10 tot ƒ 50, naar gelang der omstandigheden.

Voorts wordt der gemeente indachtig gemaakt aan het bepaalde bij art. 20 van het policie-reglement (Staatsblad 1829 No. 8) luidende:

„Ieder ingezeten is gehouden, tweemaal daags den „weg voor, op zijde en achter zijn huis of erf, voor zoo „ver daar een publieke weg langs gaat, te doen begieten, „op eene boete, voor de eerste maal, van één gulden en „daarna van drie gulden, telkens dat zulks verzuimd is, „zullende in geval van volstrekte verwaarloozing van deze „bepaling, het door de policie, op rekening van den „bewoner, aanbesteed worden."

Soerabaija, 30 *April* 1861.
De Adsistent Resident voor de policie,
E. DIBBETS.
(673)

(*Voor het land.*) Naar aanleiding eener van hooger hand bekomen magtiging zal op Zaturdag den 25sten Mei a. s. des morgens ten 8 ure door den ondergeteekende ten zijnen bureele publieke

UITBESTEDING

worden gehouden voor de levering van eene hoeveelheid ongeaaluind kardoes papier en karton.

Omtrent de voorwaarden dezer uitbesteding kunnen dagelijks van des morgens 8 tot des middags 1 ure (zon en feestdagen uitgezonderd) ten bureele van den ondergeteekende de noodige inlichtingen verkregen worden, alwaar eene opgave der marktprijzen en de voorwaarden der levering dier artikelen ter speculatie van gegadigden ter lezing zal gereed liggen.

De Luitenant kolonel, kommandant der artillerie in de 3de militaire afdeeling op Java.
(718) VAN REEDE VAN OUDTSHOORN.

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 10den Mei 1861.
Voor het sterfhuis van den heer *W. H. Nash* aan de Societeit-straat van meubelen en koopmanschappen. (687)

Op Maandag den 13den Mei 1861.
Voor het sterfhuis van den Chinees *Oeij Tjinho* te Songoijoedan van meubelaire goederen en chineesche medicijnen.

Op Dingsdag den 14den Mei 1861.
Bij de heeren *Haije & Co* te Kalimaas, van diverse goederen.

Op Woensdag den 15den Mei 1861.
Bij den heer *Eerdmans* te Gatottan, van meubelaire goederen.

Op Donderdag den 16den Mei 1861.
Bij den heer *Heijman* in de Chineesche kamp van diverse goederen.

Op Vrijdag den 17den Mei 1861.
Voor de voormalige toko van de heeren *Pereira & Co* te Kalimaas van diverse goederen van de heeren *Mac-Lennan & Co.* (722)

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van een' *ZOON*, de echtgenoot van
Samarang, **W. HOEZOO.**
2 *Mei* 1861. (711)

STERFGEVALLEN.

Op den 30sten April jl. overleed te Samarang, in den ouderdom van ruim 43 jaren, onzen geliefden Broeder en Behuwdbroeder RUTGER SCHIFF.

SAMARANG, *den* 3*den Mei* 1861.
C. VON BORNEMANN.
H. M. VON BORNEMANN.
Schiff.
(708)

VENDUTIE

Op Vrijdag den 10den Mei a. s.
voor het sterfhuis van wijlen den heer

W. H. NASH.

Van MEUBELAIRE GOEDEREN bestaande uit:
Banken, diverse tafels, stoelen, schilderijen, hang- en tafellampen, toiletspiegels, houten en ijzeren ledikanten, kleerkasten, boekenkasten met glazen ramen, etagère voorwerpen, eet- en theeserviezen, glas, pleet en aardewerk,

voorts:

Een zoo goed als nieuwe VIS-A-VIS.
Een id. MYLORD.
Een span WAGENPAARDEN (*bruin*).
Een „ ID. (*vos*).
Wagentuigen met pleet en koper gemonteerd.
Een Sloep, een kinderwagentje.

verder:

Diverse koopmanschappen als eene groote hoeveelheid vernis in pullen, teer, verfwaren, verfkwasten, lijn-olie, rond en vierkant ijzer in staven en bundels, boomwas, Eng. bier in vaten, madeira, portwijn, brandy, azijn, diverse provisiën, glas- en aardewerk, porcelijnen waschstellen, ijzeren en blikken pannen, leijen, stellen chin. bloempotten, dameszadels, postpapier, snuif, laken, orleans, bendyjassen, chitzen, shirtings, cambrics, kamerdoek, jaconets, brilliantes, gordijngoed, gedr. battik kains, sarongs, en hoofddoeken, kousen en sokken, garen, kanten, shawls, fijne scheer- en zakmessen, tafelmessen, scharen, brillen, Engelsch zout, castorolie, haarlemmer-olie, quinine, zeep, odeurs, borstels, naalden, leidsels, Singapoersche hoeden, en meer andere artikelen.
(698)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag 10den Mei,
voor het sterfhuis van wijlen den Heer

NASH,

zal nog worden verkocht:

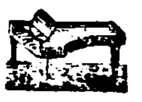

Eene zeer goede PIANINO,
uit de fabriek van BERDEN & Co.
(709)

VENDUTIE wegens VERTREK.

Op Woensdag den 15den Mei a. s.
ten huize van den heer

EERDMANS,

in de **Gatottan,**
door

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van eenen wel onderhouden INBOEDEL, bestaande uit:

Een ameublement van:

2 BANKEN met zwart gebloemd paardenhaar bekleed,
en
12 MAHONIJHOUTEN STOELEN.
SPIEGELS en SCHILDERIJEN.
Engelsche HANGLAMPEN.
2 Bijzonder goedbrandende BRONZEN MODERATEUR HANGLAMPEN.
Een KROON met 4 lichten.
Fraaije MODERATEUR-LAMPEN, PENDULES en VAZEN.
Eene fraaije groote MASSIEF MAHONIJHOUTEN KLEÊRKAST.
Gewone KLEÊRKASTEN en TAFELS.
MAHONIJHOUTEN en gewone WASCH-TAFELS.
IJZEREN LEDIKANTEN met toebehooren.
STOELEN en BANKEN.
DISPENCE KASTEN met IJZERGAAS.
Een groot fraai geschilderd staand SCHUTSEL.
Een mooije SPEELDOOS met 6 aria's.
CRISTAL-, GLAS- en PLEETWERK.
ZILVEREN LEPELS en VORKEN.
Een WIT PORCELEIN TAFEL SERVIES.
THEE SERVIEZEN, KEUKENGEREEDSCHAP, enz.

Verders:

Een Engelsche VIS-A-VIS.
Een span goedgedresseerde *Malangsche* WAGENPAARDEN (Schimmels).
WAGENTUIGEN, enz. (716)

HOUT-VENDUTIE

TE GRISSEE.

Donderdag den 16den Mei.

Van p. m. 2000 stuks BALKEN.

(710) **P. C. VAN ROIJEN.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP

PRINS VAN ORANJE.

Kapitein Prins.

Vertrekt naar **Samarang, Batavia** en **Singapore** *op Vrijdag den 10den Mei.*

Adres bij

(681) **W. CORES DE VRIES.**

HET STOOMSCHIP MENADO.

Kapitein **Couteron.**

Vertrekt naar **Macassar,** de **Moluccos** en **Timor,** op *Dingsdag den 14den Mei.*

Adres bij

(726) **W. CORES DE VRIES.**

HET STOOMSCHIP BATAVIA.

Kapitein **Nelje.**

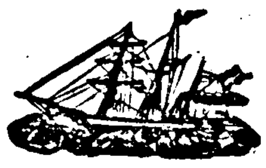

Vertrekt naar **Batavia** via **Samarang,** *op Woensdag den 15den Mei.*

Adres bij

(727) **W. CORES DE VRIES.**

VERTREKDAGEN DER STOOMBOOT

OENARANG,

KAPITEIN S. VAN HULSTIJN.

Van BATAVIA naar SAMARANG 1, 16, 31 Mei.
Van SAMARANG naar SOERABAYA 4 en 19 Mei.
Van SOERABAYA naar SAMARANG 9 en 24 Mei.
Van SAMARANG naar BATAVIA 11 en 26 Mei.

De Agenten,

(677) **ADAM & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

VOOR PASSAGE EN TER BIJLADING VAN LIGTE GOEDEREN NAAR

TERNATE.

WORDT AANGEBODEN HET NED. SCHIP

CORNELIA HENDRIKA,

Kapt. VAN DE MEULEN.

Het schip vertrekt tegen den 15den dezer maand.
Nadere informatie bij

De Agenten,

(714) B. J. VAN ECK & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

EERDMANS en familie.

Gemagtigden GEBRS. VAN DELDEN. (712)

Loge de Vriendschap

Receptie in den tweeden of Gezellengraad
Zaturdag 11 Mei 1861.

Namens den Regl. Meester
De Secretaris,

(703) **Mc LENNAN.**

WORDT VERZOCHT.

Vorderingen op den ondergeteekende vóór 15 Mei aanstaande intedienen.

(713) **EERDMANS.**

H. J. TWEEHUIJS & CO.

Kaliemaas

TE

Soerabaya.

Recommandeeren zich minzaam aan, tot het leveren van scheepsbehoeften, en andere benoodigdheden, zijn van een ruime sorteering voorzien, en beloven prompte en civiele bediening. (705)

SUIKERONDERNEMING

PEBAIJORAN en KALANGSARIE.

Op Woensdag den 22sten Mei des voormiddags ten 10 ure zullen voor het kantoor van den Heer **Jhr. Mr. F. Junius van Hemert** publiek worden verkocht, onder nadere goedkeuring der verhuurders, het regt van huur op bovengenoemde landen, loopende nog zes jaren, alsmede op INVENTARIS, aanplant enz. volgens daarvan opgemaakten staat.

Nadere Informatiën bij

Jhr. F. C. LEIJSSIUS, *Pebaijoran.*
B. KOPERSMIT & CO. qq. *Batavia.*
TIEDEMAN & VAN KERCHEM qq. *"*

(715)

Etablissement Groedo,

Pas gearriveerd

1500 stuks DOLKEN en BALKEN van diverse afmetingen, afkomstig van den Houtaankap te *Blitar,* liggende onmiddelijk aan de rivier, dus voor den afvoer zeer gemakkelijk.

Gezaagde houtwerken in alle verlangde afmetingen kunnen dadelijk op bestelling geleverd worden.

(720) **ZANTHUIS & CO.**

TE KOOP

Een buitengewoon krachtige **Suikermolen** met Waterwiel-as en Gearing compleet, met Cylinders van 54 duim lengte bij 32 duim diameter, en Cylinder assen van 11 duim diameter.

Deze molens zijn de krachtigste welke op Java worden aangebragt gelijk die welke reeds te **Pandaän, Watoe-Toelis** en **Kandang Djattie** staan en zijn in staat om in 24 uren 120,000 tot 150.000 kannen sap te produceren.

Stoomsuikermolens met stoomtoestellen, ketels en toebehooren compleet; de Molencylinders 30 duim lang bij 18 duim diameter; stoomketel 12 voeten lang bij 4½ voet Diameter met Vlampijpen, de Cylinder van het toestel 10½ duim Diameter met 24 duim slag.

Deze molens kunnen in 24 uren 70.000 tot 80.000 kannen sap produceren, met slechts eene geringe hoeveelheid brandstof.

Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij

(719) **ARNOLD & ZONEN.**

VERKRIJGBAAR
MOOIJE WITTE SUIKER

in kleine krandjangs per picol *f* **21.—**
in groote " " " **19.—**

(725) bij

ONG TJONG SIK.
en
HAN WIE LIEP.

Kampong Tepekkong.

Pas aangebragt en Ontvangen.

EXQUISE VRUCHTEN OP WATER

in ½ fleschen.

EXQUISE VRUCHTEN OP BRANDEWIJN.

EAU DE COLOGNE,

H. en **S.** 1ste qualiteit.

Haantjes- Valken- Beijersch en Engelsch

BIER.

ECHTE John Alberty COGNAC.

Geassorteerde Engelsche

GELEIJEN en BISCUITS.

TOMAAT SAUS OLIJVEN, PETIT POIS, etc.

bij

(717) **C. H. GRIMM.**

PAS ONTVANGEN

BIJ

GEBRS. VAN DELDEN.

HAANTJES BIER, op halve kruiken.
PUIKE ALKMAARDER GORT. (706)

PAS ONTVANGEN

bij

M. H. HALEWIJN & DE VEIJ.

Engelsche Hanglampen met een en met twee lichten, met daarbij behoorende Muurlampen naar de laatste smaak met Kristal versierd.

Echte Engelsche Zadels van de beroemdste fabrieken, met toebehooren compleet.

Engelsche Wagen- en Bendijtuigen.

Prachtige Zweepen en Karwatsen.

Japansche Schaakborden met dito stukken.

Vergulde Likeurstellen.

Fraaije porseleinen Tête a Tête.

Groote Muzijkdoozen van 12, 16, 18 en 24 airs.

Naai- en Odeurkistjes waaronder met Muzijk en met Zilver gemonteerd.

een keurig factuur Parasols.

Prachtige Armbanden van het fijnste Goud, versierd met echte paarlen, brillanten, smaragden en robijnen.

Gouden Broches, Garnitures, Medaillons, Kettingen en Potlooden.

Zilveren Theeserviesen aller elegantst, met groote keur.

Slalepels, Vischlepels, Inktkokers, Tafelbellen, Kinderbekers, Servetringen, Kristallen Glazen met Zilver gemonteerd, alles met groote keur.

NB. Dit factuur is naar de laatste smaak uitgezonden.

verders:

Russisch Zilveren ronde en vierkante Presenteerbladen in velerlei dimensien, Drankenzetjes met drie en vier karaffen, Olie- en Azijnstellen in soorten, zeer elegante Eijerzetjes, Broodmandjes, Flesschenbakjes en andere voorwerpen van Russisch Zilver.

Eene prachtige collectie Etagère voorwerpen.

Naaikistjes, Odeurkistjes, waaronder ook met muziekdozen.

Het modemagazijn voor Dames en voor Heeren blijft voortdurend van het nieuwste, naar den laatsten smaak gesorteerd.

P. S. De koralen Dameskraagjes zijn bijzonder netjes bewerkt, even als de Marquises (723)

L. W. VAN DER ZWAAN.

Heeft in Commissie ontvangen

een keurig factuur

ZWARTE ZIJDEN DASSEN.
WITTE ID. HANDSCHOENEN.
ID. SATIJNE ID.

alsmede:

Keurig bewerkte WITTE DASSEN.

(707)

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Regtstreeks van het Hollowaij etablishment te Londen.

Het gebruik van dit uitmuntend geneesmiddel in gevallen van waterzucht is, naar wij hooren, met ongeloofelijk goed gevolg bekroond; daar het onmiddelijk op het bloed werkt, voorkomt het, dat de bloedstorting kan plaats hebben in grooter hoeveelheid, dan de huid of melkvaten kunnen bevatten, en door den loop der afgezonderde vochten, zoowel als de circulatie van het bloed geregeld en gelijkmatig te doen plaats hebben, doet het dadelijk den voortgang van eene ongeregelde mengeling ophouden.

De ZALF van HOLLOWAY wordt ook met zeer goeden uitslag gebruikt als middel om door uitwaseming en inzuiging het water te ontlasten, hetwelk reeds in het enge weefsel vergaderd is. Inderdaad, er schijnen geene kwalen te zijn, die aan de uitwerking dezer beide middelen kunnen weerstand bieden.

Ad. *f* 1,— *f* 3,— en *f* 5,— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij

(652) **LE ROY & CO.**

PAS ONTVANGEN

BIJ

M. H. HALEWIJN EN DE VEIJ.

PROVISIEN.

Doperwtjes.
Tuinworteltjes.
Schorseneren.
Brusselsche spruitjes.
Gestoofde peultjes.
Boerenkool.
Snijboontjes.
Aspergies boontjes.
Bloemkool.
Kapucijners.
Gestoofde peren in wijn.
„ appelen.
Groote Hoornsche wortelen.
Appelpent.
Ossen rollade in blik.
„ schijf. „
„ haas. „
Kalfs schijf.
„ rollade.
„ karbonade.
Ossen gehakt.
Kalfs „
Keulsche frikadellen.
Lamskotteletten.
Saucijsjes.
Huspot.
Versche zalm.
Gerookte „
Patrijzen.
Gebraden paling.

van Alberdingk Thijm versch aangebragt.

DRANKEN.

St. Julien Cruse et fils.
Paullac superieure kwaliteit.
Bourgogne chambertin.
Bourgogne clos vougeot
„ claringeot.
Cantemerle Bauor op halve fl.
Puike madera.
„ portwijn.
Hochheimer.
Marcobrunner.
Liebfrauenmilch.
Champagne Jaqueson en fils.
„ veuve Cliquot,
Seltserwater op halve kruiken.
Genever A. v. H.
Focking bitter.
Pommeransen spiritus.
Haantjes bier Rendorp.
Kitzinger „
Best india Pale-Ale.
„ „ poorter bier.
Zwitsersche absynth.
Kirschwasser.
Fijne likeuren.
Sla olie.
Olijven van Teijssonneau,
Gevulde olijven „
Kappers.
Anchovisch,
Sardines au beurre,
„ à l'huile.
Zwitsersche kaas,
Vruchten op water:
Kersen, frambozen, persiken, aalbessen, moerbeijen,
Diverse vruchten op brandewijn,
„ delicieuse geleijen,
„ zuren.
Paté de foie d'oie.

SUIKERWERK.

Thee banket,
Bitter koekjes.
Anijs beschuit.
Utrechtsche theerandjes.
Jongens- en meisjes muisjes van Jolitems,
Gecouleurde amandelen,
Gebrande „
Bruidsuikers,
Chocolade à la cosaque.
Hevellen à charade.
Chocolaad vruchten,
Dominos klontjes.
Demandes et Reponses,
Dragées assorties,
Chocolaad sigaren.
„ beeldjes.
Brochettes,

DIVERSE.

Tafel rozijnen,
„ amandelen,
Prunes d'entes.
Vermicelli.
Macaroni.
Huntley's & Palmers superior Reading biscuits in diverse soorten,
Deventer koek,
Secretaris „
Succade „
Ponte „
Puike manilla en Havana sigaren.
„ Boter *van der Leeuw,*
„ Ham,
„ Rookvleesch,
„ Saucys de Bologne,
en meerdere artikelen te veel om te vermelden. (724)

NEDERLANDSCH INDIE.

Soerabaya, den 8sten Mei 1861.

— Donderdag den 2 dezer is hier eene afschuwelijke misdaad ontdekt in de kampong Poeloe, hoofdplaats Grissee.

In den vijver (telaga) achter het huis, bewoond door den onder collecteur, Raden Ario Tedjo Kesoema, broeder van den Regent en zwager van den wedono, is gevonden het lijkje van een pas geboren kind van het mannelijk geslacht.

Het erf waarin die vijver ligt is omgeven met eenen steenen muur ter hoogte van ruim 12 voet en heeft geen anderen toegang dan de poort voor het huis.

Wij hopen dat het de politie van Grissee mag gelukken de ware daders van dit gruwelstuk te ontdekken. Reeds is een onderzoek ingesteld en zijn donderdag middag al de bewoners van de kampong Poeloe, woonachtig *buiten het erf van den onder Kollecteur, vrouwen en mannen, vier en twintig in getal, in hechtenis genomen* en naar de kleine boeijen op de Paseerbaan overgebragt, *met uitzondering evenwel van de bewoners van het erf waarop de misdaad gepleegd schijnt te zijn.*

Heden dingsdag 7 Mei zijn deze arrestanten weder vrijgelaten, met bedreigingen aan het hoofd van ontslag en straf wanneer de daders niet ontdekt worden.

Het schijnt niet noodig geoordeeld, een geregtelijke en geneeskundige schouwing van het lijkje te doen plaats vinden, althans de geneesheer, ter plaatse aanwezig, is niet daartoe ontboden.

ALGEMEEN OVERZIGT

van den specialen correspondent van den Oostpost.

BINNENLAND.

Deze mail brengt u het nieuw ministerie aan. Nadat de Combinatie, waarin de heer van Zuylen van Nijevelt, minister onder het kabinet Thorbecke, eerst was afgesprongen en daarna weder als vrij zeker was aan te nemen, werd op het bal dat den 11den bij Z. M. den koning werd gegeven, die Combinatie genoegzaam officieel bekend, en de *N. Rott. courant* deelde den volgenden ochtend de zamenstelling mede zoo als zij zich den 13den geheel verwezenlijkte door middel der staatscourant. Het nieuw ministerie bestaat uit de volgende heeren:

1°. Mr. J. P. P. baron van Zuylen van Nijevelt, tot minister van *Buitenlandsche Zaken*;

2°. Mr. J. A. Jolles, tot minister voor de zaken der *Hervormde Eeredienst* enz;

3°. Mr. M. P. H. Strens, tot minister voor de zaken der *R.-Kath. Eeredienst;*

4°. Baron Huyssen van Kattendijke, kapitein-luitenant ter zee, tot minister van *Marine*;

5°. Jhr. Mr. J. G. H. van Tets van Goudriaan, tot minister van *Finantien*, en 6°. Mr. J. Loudon, tot minister van *Kolonien.*

Reeds heden hebben de zes nieuwe ministers de gevorderde eeden in handen des konings afgelegd.

Het nieuwe ministerie is derhalve zamengesteld als volgt:

1°. *Buitenlandsche Zaken*, Mr. J. P. P. baron van Zuylen van Nijevelt, oud-minister van dat Departement, in 1853 afgetreden, laatstelijk lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

2°. *Justitie*, Mr. M. H. Godefroi, laatstelijk minister van Justitie;

3°. *Binnenlandsche Zaken*, Mr. S. baron van Heemstra, laatstelijk minister van Binnenlandsche Zaken;

4°. *Hervormde Eeredienst*, Mr. J. A. Jolles, laatstelijk advocaat-generaal bij het Provinciaal Geregtshof in Noordholland;

5°. *Roomsch Katholijke Eeredienst*, Mr. M. P. H. Strens, vroeger minister van Justitie en ook van dat Departement, laatstelijk lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;

6°. *Marine*, baron Huyssen van Kattendyke, kapt.-luit. ter zee;

7°. *Finantien*, Jhr. Mr. J. G. H. van Tets van Goudriaan, vroeger (tot in het vorige jaar) minister van Binnenlandsche Zaken;

8°. *Oorlog*, Jhr. E. A. O. de Casembroot, laatstelijk minister van dat Departement; en

9°. *Kolonien*, Mr. J. Loudon, laatstelijk waarnemend Secretaris-Generaal bij dat Departement.

Ten gevolge van deze zamenstelling van het Kabinet zullen er nieuwe verkiezingen tot leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal moeten plaats hebben in de hoofdkiesdistricten:

1°. *Zwolle*, in de plaats van den heer van *Zuylen van Nijevelt*; en

2°. *Roermond*, ter vervanging van den heer *Strens.*

Hierdoor is nu een einde gemaakt aan de ministeriele crisis en aan de redekavelingen bij die gelegenheid, zoowel over de oorzaken van het ontslagnemen des heeren van Hall als over de invloeden die zich bij de nieuwe zamenstelling bekampten. Vrij algemeen bestaat de lezing dat deze geheele crisis en hare loop in naauw verband moet hebben gestaan met de benoeming van een gouverneur-generaal. Terwijl de invloed van den heer Rochussen pleitte voor zijn schoonzoon van Zuylen (thans minister) moeten de heeren Loudon en de Steurs voor den heer de Kock, Directeur van het kabinet des konings geijverd hebben, en zoude in een dezer beide gevallen de portefeuilles van Buitenlandsche Zaken of Kolonien aan anderen zijn opgedragen geworden omdat de heer Loudon in naauwe familie-relatie met den heer de Kock staat, en evenzoo de heer Rochussen, die in den aanvang nog als minister van Buitenlandsche Zaken gedoodverfd werd, tot den heer van Zuylen. Desniettemin blijft het gerucht aanhouden (en ik geef het slechts als *gerucht*) dat werkelijk de heer van Zuijlen bestemd is en blijft voor de hoogste waardigheid in Indie ofschoon anderen ook wel den heer van Heemstra noemen. In verband met die aanstaande vacature deelt het Tijdschrift van den heer van Hoëvell de volgende bijzonderheid mede als eene bijdrage tot de zonderlinge verhouding van een gouverneur-generaal tot den almagtigen minister te 's Hage.

Nu ongeveer anderhalf jaar geleden ontving de tegenwoordige gouverneur-generaal eene aanschrijving van den minister van koloniën, Rochussen, waarin hem te kennen werd gegeven, dat hij zijn ontslag behoorde te vragen.

De heer Pahud haastte zich aan dit verlangen te voldoen en verzocht zijn ontslag. Maar de minister, die zich intusschen ijverig met het zoeken van eenen opvolger van den heer Pahud bezig hield zocht ongelukkig daar, waar ze niet te vinden zijn, en vond dus geenen nieuwen gouverneur-generaal.

Daarom schreef hij naar Indie, dat de gouverneur-generaal wel zou doen, indien hij het verzoek om ontslag maar weer introk; en de heer Pahud aarzelde geen oogenblik, om ook aan dit verlangen van den grooten heer op het Plein gevolg te geven.

In hoe ver die curieuse lezing in allen deele juist is, durven wij niet beslissen, evenmin als een ander bërigt, in hetzelfde tijdschrift voorkomende, volgens hetwelk aan den heer Pahud bevoegdheid wordt verleend, om met 1 Junij 1861 zijne betrekking neder te leggen en deze, zoo alsdan nog geen opvolger mogt zijn benoemd, des noods over te dragen aan den vice president van den Raad van Indie.

Wat van een en ander zij, zal spoedig kunnen blijken en wij komen na dezen uitstap terug op het nieuw ministerie, waarbij het u zeker verwonderen zal den heer Cornets de Groot op eenmaal daaruit verdwenen te zien.

Om u in korte woorden mijn oordeel over het nieuw bewind medetedeelen, welks leden ik op enkele uitzondering na jaren lang op parlementair terrein heb gadegeslagen zoo komt dit hierop neder: het is een liberaal, schier Thorbeckiaansch gouvernement, zonder dat eminente hoofd der liberale rigting. De heeren v. Zuijlen en Strens zijn twee der in 1853 door de onzalige April – beweging verstooten ministers, waartegen de kerkelijke partijhaat en de opgezweepte volkswaan het hevigst hebben gewoed om onder het momaangezigt van godsdienst onze politieke reorganisatie aan de vaste hand en aan het eerlijk beleid van Thorbecke te ontrekken, hetgeen de toenmalige reactie en behoudspartij ook werkelijk is gelukt, zoodat Nederland en in zijn eigen beheer en in zijne koloniale politiek, gedurende acht jaren als 't ware op sleeptouw is genomen en de verdere ontwikkeling onzer constitutionele instellingen en de afdoening van zoo vele gewigtige belangen moedwillig is vertraagd of verhinderd. Die partij is thans geslagen, want ook de heer van Tets, die onder Thorbecke onze organieke wetten vervaardigde, behoort geheel tot zijne rigting, gelijk ook van Heemstra die met hem het eerst op de hervorming onzer staats-instellingen aandrong en in 1848 haar als minister tot stand bragt. De heer Jolles is mede een liberaal die in de kiezersvereeniging: de *grondwet* te Amsterdam steeds liberale kandidaten voorstelde of ondersteunde, terwijl de heeren Godefroi en Casembroot, twee uitnemende specialiteiten nooit blijk gegeven hebben zich tegen het waarachtig liberalismus te verzetten. Integendeel, onze organieke wetten onder het ministerie Thorbecke, als uitvloeisel der nieuwe orde van zaken tot stand gebragt, hebben van den heer Godefroi adhaesie ondervonden, gelijk later ook het O. I. regeringsreglement.

Er blijft dus alléén over: de heer Loudon, wiens koloniale politiek niet bekend is. Dat hij in een geheel liberaal ministerie zitting nemende, dit zou kunnen doen of liever volhouden zonder zelf liberale beginselen te zijn toegedaan, valt evenmin aan te nemen als dat de overige ministers een koloniaal behoudsman in hun kamp zouden ontvangen. Maar waarom vraagt men dan, welligt niet te onregte, trad de heer Cornets de Groot af wiens liberale begrippen en antecedenten nog zoo onlangs in de vertoogen van het Algemeen Handelsblad helder aan het licht zijn gekomen? Wij hebben op die vraag geen voldoend antwoord. Bovendien betreft hier eene koninklijke daad van al of niet aanneming van het ingediend ontslag. Die daad valt buiten de polemiek. Een minister is aansprakelijk voor het *aannemen* eener portefeuille. De koning, een aangeboden ontslag *aannemende*, handelt geheel krachtens zijn prerogatief. Wie weet ook, of niet de heer Cornets de Groot aan den zoo geroutineerden afgetreden minister president, eenige concessien of transactien heeft moeten doen of sluiten op koloniaal gebied, waarvan het *geheel nieuw* optredend bewind zich los wil maken.

Ons oordeel in 't algemeen over dit ministerie, is behoudens nadere kennismaking met de rigting des heeren Loudon, gunstig ook in de hoop dat eerlang, bij eene splitsing van het Departement van Binnenlandsche zaken en afscheiding der openbare werken van het eigenlijke binnenlandsch beheer en wetgeving (en van welke splitsing sprake is) de groote staatsman, aan wien Nederland zijne liberale staatshervorming en een liberaal en krachtig bestuur van 1849–53 te danken heeft, wederom door het vertrouwen des konings met de teugels van het binnenlandsch bestuur worde belast. Hij zegeviert nu wel reeds door de opdragt van de portefeuilles aan zijne bepaalde geestverwanten of vroegere ambtgenooten, maar wat is het schoonste werkstuk, waaraan de bezielende hand des meesters ontbreekt? Zoolang het vaderland daarvan nog partij kan trekken, is natuurlijk het oog van allen die hem waarderen en zijne beginselen vereeren, op dien talentvollen, onbaatzuchtigen en krachtigen leider en representant van het liberaal systeem gevestigd. Tot zoo ver mijn eigen oordeel. Toch acht ik het niet van belang voor uwe lezers ontbloot, om hier een kort resumé te vervaardigen van de opinien der pers. Gij zult er in bevestigd zien drie zaken: 1e de behoudspartij is geslagen, 2e de liberale partij wacht, op éëne uitzondering na, met vertrouwen op de handelingen en daden, 3e de koloniale reactie is niet op haar gemak en veinzende te wachten op zien komen, komt hare ongerustheid en bezorgdheid telkens uit. Nu is het wel waar dat de antiliberale fractien weinig vertegenwoordigd zijn in de pers, maar juist omdat zij zich steeds om materiele voordeelen bewegen, zijn zij nog al vast aangesloten en hebben voor de verdediging van haar onhoudbaar stelsel nog al veel over zoodra het haar is mogen gelukken iemand te vinden die daartoe de hand wil leenen.

En zie hier nu het resumé onzer drukpers over het nieuw opgetreden kabinet Heemstra van Zuylen.

Het *Algemeen Handelsblad* vraagt:

of het kabinet waarborgen voor een kracht' en homo-

geen bewind oplevert, aan welks liberaal karakter en konstitutioneelen zin in het algemeen niet te twijfelen valt. „Het is zoo, zegt het Hbl., drie ministers uit het kabinet van Hall, waarvan een eene bepaalde specialiteit, zijn overgegaan in het nieuwe; maar vooreerst is het onlangs gebleken dat dat zonderlinge ministerie van Hall eigenlijk werd zamengesteld zonder voorwaarde van homogeniteit, en ten andere dat zelfs de speciale leiding of voorzitting van den heer van Hall zijne ambtgenooten tot niets hoegenaamd verbond.

Dat moge nu vreemd zijn, maar het geeft niemand de vrijheid, de waarheid er van te betwijfelen. Wij houden het dan ook daarvoor, dat bij deze nieuwe zamenstelling wel degelijk een programma ten grondslag zal liggen, welks nakoming men van eerlijke ministers verwachten mag. Wij zien dan ook in dit ministerie, na al het gebeurde, de uitdrukking van het advies des heeren van Zuijlen, in Dec. 1850 herhaald, als het vereenigingspunt der liberalen en als het kenmerk van het ministerie Thorbecke: „geene volkssouvereiniteit; geen algemeen stemregt; de konstitutionele monarchie overeenkomstig de Grondwet; niets meer, niets „minder." Daarom is de tegenwoordige zamenstelling het Handelsbald welkom, maar het vreest, dat de bezielende kracht, de leiding, het initiatief, in den heer Thorbecke verpersoonlijkt, zal ontbreken. Het is niet om één persoon te doen; maar waar al de volheid en de zuiverheid van het beginsel zich vereenzelvigt met den persoon, aan wien Nederland zóó veel te danken heeft en die daarenboven de rijke sprauken van zijn genie en talent ieder oogenblik over die beginselen doet schitteren, dáár wijst het gezond verstand dien man van zelven aan als den natuurlijken uitvoerder van die beginselen, tot heil van Vaderland en Koning.

Het Handbl. eindigt aldus:

„Wij onderstellen van dit ministerie betere waardering der konstitutionnele beginselen; milde toepassing en uitvoering der grondwet; afkeer van intrigue en valsch liberalismus; verachting van de leer der insinuatie en der verdachtmaking;—ingenomenheid met eene eerlijke, onafhankelijke drukpers, ook daar waar verschil van inzigt tot verschil of zelfs tot strijd aanvuurt; verwerping van alle solidariteit met de buitensporige aanvallen tegen de vertegenwoordiging kollektief of de vertegenwoordigers in hun persoon, zoo als wij dat alles maar te veel hebben gezien en in de bijzonderheden en roerselen nagegaan onder het afgetreden bewind.

„Wij gelooven echter niet aan groote krachtsontwikkeling; aan geleidelijken gang in dezelfde rigting, zonder geleider of kompas.

„Blijkt ons evenwel, dat wij ons vergisten in ons vermoeden van gebrek aan genoegzame kracht, zelfstandigheid en homogeniteit, zóó zeer noodig om iets goeds en degelijks tot stand te brengen, wij zullen, zoo de daden en werken overigens met onze beginselen strooken, dit ministerie ondersteunen, onafhankelijk van elke andere konsideratie en lettende op de *zaken* en op de *zaken* alléén."

De *N. R. Court.* erkent, dat het opgetreden bewind mannen bezit van erkende kunde en talent: „wij vinden er in, die in de Tweede kamer geschitterd hebben door de kracht en sierlijkheid hunner taal; daarnaast zitten andere, die zich zoowel in het vorige kabinet, als in betrekkingen buiten verband met de politiek, hebben doen kennen, als uitstekende specialiteiten; terwijl allen, wier politieke rigting men kent, de liberale, beginselen zijn toegedaan."

De *N. R. Ct.* ontvangt het kabinet echter niet met warmte, omdat enkele leden „zich door de vereeniging der parasitische politiek hebben laten verleiden." Het vertrouwen ontzegt de *N. R. ct.* daarom aan het ministerie niet. „Integendeel! wij wenschen niets liever dan het met kracht te kunnen ondersteunen. Maar alvorens wij die ondersteuning beloven, wenschen wij daden te zien, die bewijzen dat de bekende liberale beginselen van sommige leden van het kabinet, ook door de aanraking, waarin enkele met eene minder zuivere politiek zijn geweest, hunne beginselen niet heeft aangetast.

„Wij vragen geen pogramma.

De ondervinding heeft geleerd wat schoone beloften en schoone woorden beteekenen. Wij wachten de *handelingen* af, die niet zeggen, maar bewijzen, wat men wil. Wij wenschen innig, dat die handelingen de onmiskenbare blijken zullen dragen, dat wij eindelijk een ministerie aan het bestuur zien, hetwelk opregt, rond en eerlijk den liberalen weg heeft ingeslagen en dien met volharding wil bewandelen. In dit geval zij het verzekerd; dat het niet slechts op *onze* ondersteuning kan staat maken, maar dat het verreweg de meerderheid van het Nederlandsche volk achter zich zal hebben."

Ook de (oude) *Rott. Ct.* is zeer tevreden met het nieuwe ministerie, omdat het een homogeen kabinet is, waarvan de leden geheel of nagenoeg geheel dezelfde gevoelens zijn toegedaan, waarbij dan ook een hoofd minder noodig kan heeten, — omdat het een zuiver liberaal ministerie is, en al de leden er van zijn warme aanhangers van de beginselen in de Grondwet van 1848 nedergelegd, voorstanders van ontwikkeling onzer staatsinstellingen en hantering van de bestaande in echt vrijzinnigen geest."

„Zulk een kabinet zegt de *Rott. Ct.*, wanneer het in zijn regeringsdaden toont kennis van zaken te hebben, kan op de meerderheid in de Kamers rekenen; want de vertegenwoordiging, even als 't Nederlandsche volk, is liberaal met zulk een kabinet is het gemeen overleg der vertegenwoordiging welwillend, het wordt eene rijke bron van weldaden voor 't vaderland, in steede van, gelijk in de laatstverloopen tijden, te ontaarden in een soort schermutseling en spiegelgevecht, waarbij tijd en vernuft nutteloos verspild, de aangelegenheden des lands uit het oog verloren worden en de belangrijkste zaken onafgedaan blijven."

De *Rott. ct.* hoopt het kabinet dan ook te ondersteunen, zoolang het aan hare goede verwachtingen beantwoordt.

Mogt het blijken, dat het ministerie ook in de koloniale politiek bezadigde hervormingen verlangt dan zal het tot heil van 't vaderland het treurige tijdvak sluiten, dat sedert 1853 ons staatsbestuur heeft gekenmerkt door halfheid en onvruchtbaarheid. Ook zij betreurt dat Thorbecke niet bij de combinatie is, maar mag zich niet in een kritiek daarover begeven.

Het *H. en Eff-blad* meent den heer v. Heemstra en het land geluk te mogen wenschen met de vordering van het kabinet. Immers, nevens de heeren v. Heemstra, Godefroi en de Casembroot treden mannen op, wier bekwaamheid en beginselen „op de gunstigste wijze bekend zijn, en van welker ervaring, eerlijkheid en voorzigtigheid wij de beste hoop voor de toekomst mogen koesteren". Verder zegt het *Eff. bl.* „Ofschoon wij nu de beginselen van de heeren Loudon, kolonien, en Huijssen van Kattendijke, Marine, niet kennen, leveren ons echter de overige voormelde leden van het kabinet den besten waarborg op, dat wij nu eenmaal een even *homogeen* als *krachtig* ministerie zullen bezitten. Wij mogen er dan nu ook geen oogenblik aan twijfelen, of men zal tusschen dit kabinet en de kamers, de meest gewenschte eenheid en zamenwerking zien geboren worden, waardoor alleen de hooge belangen des vaderlands kunnen worden bevorderd".

De *Tijd* (uitdrukkende de gevoelens van een deel der katholijken) zegt o. a. het volgende:

„Wij hebben, den Hemel zij dank, eindelijk een nieuw ministerie, dat zich, wel is waar, lang heeft laten wachten. Het is niet een vernieuwd, maar een nieuw ministerie, geheel, en zonder eenig voorbehoud, in de liberale rigting. Alle elementen, die een eenigzins behoudenden tint hadden, zijn verwijderd. Het is over het algemeen zamengesteld uit bekwame mannen. Dat is een reden te meer, om met welwillendheid af te wachten, wat het leveren zal, ten einde daaruit een oordeel over zijne waarde op te maken.

In alles is het blijkbaar, zoo besluit de *Tijd*, dat het Ministerie zuiver liberaal is. Alle elementen, die een eenigzins behoudenden tint hadden, zijn verwijderd en vervangen geworden door volgelingen van den heer Thorbecke.

Het is derhalve een ministerie Thorbecke zonder den heer Thorbecke."

De *Utrechtsche Courant zegt dit:*

„De hoofdzaak is, dat de leden van het kabinet, bij voldingende bekwaamheden, het in hoofdbeginselen eens zijn; dat zij die hoofdbeginselen getrouw blijven en ze krachtig weten te verdedigen; en dat die beginselen ook die zijn van de meerderheid der beide wetgevende staatsligchamen; waardoor, bij krachtig en goed optreden van het bewind, dit op medewerking, op gemeen overleg van de volksvertegenwoordiging kunne rekenen.

„Dit verwachten wij van de tegenwoordige ministers, waarvan sommigen reeds blijken gaven van groote bekwaamheid en parlementairen takt; dit verwachten wij van hen, ook al werd de taak der vorming van een kabinet niet opgedragen aan den man, die zeker tot dusverre het krachtigst kabinet aan Nederland leverde, maar die ook met de tegenwoordige mannen zeker wel aan één zelfde ministeriele tafel zou hebben willen zetelen, gelijk hij dit met eenigen vroeger reeds deed.

Wij koesteren daarbij het vertrouwen dat niet alleen deze staatsman, maar ook de meerderheid in de beide kamers het nieuwe kabinet met welwillendheid zal tegemoet treden".

Het *Zondagsblad*, dat tegenwoordig zeer goed geredigeerd wordt, verklaart zich mede gunstig voor het Ministerie, schoon met het *Handelsblad* en anderen het gemis van Thorbecke betreurende. Het raadt de liberale partij ernstig aan, nu geene oppositie te maken maar krachtige ondersteuning te schenken, omdat niets nadeeliger voor de goede zaak ware dan dit. *Si on n'a pas, ce qu'on aime, il faut aimer, ce qu'on a.*

Wij zouden die oordeelvellingen nog kunnen aanvullen uit velerlei provinciale en kleinere blaadjes, maar wij achten het hier gegevene voldoende om den algemeenen indruk van de liberale pers te doen kennen. Alleen de *Arnhemsche courant* heeft een ander gevoelen. Zij noemt een Ministerie Thorbecke, zonder Thorbecke eene anomalie, een transactie, een halfheid en beginselloosheid, waartegen zij oppositie moet en zal blijven voeren. Zij beschouwt elk liberaal ministerie dat geen ministerie Thorbecke is, als een politieke nonsens, als een antirevolutionnair ministerie zonder den heer Groen v. Prinsterer, als een ultramontaansch ministerie zonder den heer van Nispen van Sevenaer zijn zou. Het noodzakelijke gevolg, wanneer het *hoofd* met het beginsel in de *kamer*, en de welmeenende *middelmatigheden* der partij in het *ministerie* zijn, moet volgens de *Arnh. ct.* een van beiden wezen: het ministerie, dat zich zijner zwakheid bewust is, zal zich overgeven aan de meerderheid, het zal de impulsie van het hoofd der partij volgen, het zal zijn eene geregeerde regering, agenten om uit te voeren wat de parlementaire meerderheid besluit, of wel: zóó het, gelijk met welmeenende middelmatigheden meest het geval is, een ijdel en jaloersch ministerie is, zal het zich gekrenkt en beleedigd gevoelen door de oppositie tegen zijne halfheid en ongenoegzaamheid; het zal over miskenning klagen en zich met den straalkrans der vermoorde onnoozelheid en van het politiek martelaarschap tooijen.

De waarheid gebiedt hierbij te voegen, dat, ofschoon de *Arnh. Ct.* in dat ongunstige oordeel schier alleen staat in de liberale pers, er invloedrijke en kundige staatslieden zijn die er even zoo over denken, en, schoon met geen wantrouwen of persoonlijke antipathiën bezield, met het *Handelsblad* vreezen, dat de kracht, het bezielend element, de *Causa morens*, als 't ware aan dit kabinet ontbreekt en dat het daarop iets vroeger of later schipbreuk zal moeten lijden.

Onder de behoudende of reactionaire organen is kwalijkverborgen wrevel duidelijk.

De *Amsterd. Courant* had reeds bij het gerucht dat de heeren van Zuijlen en Strens deel van het nieuwe kabinet zouden uitmaken, haar groot ongenoegen te kennen gegeven en, gelijk haar regt was, op de gevaarlijkheid der liberale beginselen gewezen, waarbij dan natuurlijk als groote afschrik, telkens de kolonien worden bijgebragt en de materiële voordeelen door haar verstrekt, die even natuurlijk en logisch niet anders kunnen verkregen of behouden worden dan met behulp van het alleen zaligmakend reactie- of behoudsysteem. Na de vorming van het ministerie trok het blad zich terug; zou ook quasi afwachten, deed belijdenis van zijne teleurstelling, doch refereerde zich aan het vorig vrij onzachte artikel, gedurende de crisis.

De *'s Gravenhaagsch Nieuwsbode* (steeds met zóó veel eerbied bezield voor het koninklijk prerogatief) was nu evenwel woedend.

Het ministerie was een Thorbeckiaansche romp zonder hoofd. Het is wel ondenkbaar dat het bij de behoudende partij ondersteuning zou vinden in de kamer, noch bijval daar buiten. In één woord juist om de bekende liberale antecedenten kan er van die zijde geen vertrouwen geschonken worden, hetgeen van zelf spreekt, indien men weet dat dit orgaan alléén representeert het bezinksel der April-beweging van 1853, de eigenlijke quasi-pietistische-reactionaire woelige fractie of factie, en tegelijk de koloniale autocratie in den ruimsten zin des woords.

Curieus is het dat het door die factie gesubsidieerd orgaan dat anders buiten 's Hage weinig lezers telt, geredigeerd wordt door iemand die in vroegere dienst der liberalen, juist de April-beweging en de koloniale oudgasterij op eene wijze heeft bestreden, dat men thans zich afvraagt hoe groot toch wel de schaamteloosheid mag zijn van dergelijk bedrijf?

In een volgend nommer werd even als in de *Amsterd. Courant*, een bedaarder toon aangeslagen. Men zou nu ook maar *afwachten*, etc. etc. overigens was de heer Loudon wederom niet zoo liberaal als men vermoedde. Gij begrijpt: *bonnes mines à mauvais jeu*, voor een orgaan dat de denkbeelden van de heeren van Herwerden, Riesz en anderen, die het regeringsreglement als het gewrocht van het liberalismus verfoeijen, moet uitwerken!

De *Nederlandsch Indie*, het bekende orgaan der klimaatschieters is gansch ter neder geslagen maar houdt zich nog aan eenige strohalmen vast. Het moet tot de treurige belijdenis komen dat de lange duur van de ministeriele crisis wel bewijst hoe moeijelijk het is geweest mannen te vinden welke in conservatieven zin als ministers wilden optreden. Zeer juist gezien, maar wat bewijst dit anders dan dat de conservative partij geen kans van slagen ziet om tegenover de liberale gezindheid van het overgroote deel des lands, met eenige hoop op goed gevolg, *te kunnen regeren*. Het blad *wenscht* ook den nu opgetreden Minister van koloniën te kunnen *ondersteunen*, want het *verwacht* van den Minister v. kolonien behoedzaamheid en waakzaamheid tegen overdreven inmenging der kamer enz. enz.

Wij raden den Minister aan niet al te veel op de ondersteuning van *die zijde* rekening te maken. Al ondersteunende heeft die partij den val van den heer Rochussen bewerkt. Had hij liever openlijk met haar gebroken en doof gebleven voor haar ondersteunend sirenengezang, het landsbelang zoude er thans veel beter door bevorderd zijn.

En nu genoeg over het nieuwe Ministerie dat eerlang (half April) met de kamer in aanraking zal komen. Zijne taak is uitgebreid, want tal van gewigtige belangen vordert oplossing bij schier elk Departement. Wij zullen dat alles hier niet opsommen, want wij hebben er vroeger reeds op gewezen. Het beste zal zijn dat het Ministerie zich een kader formere en voor elk bepaald jaar eene goed afgebakende taak kieze voor afdoening van groote zaken. Alles op eenmaal is van niemand te vergen en door niemand te volvoeren. O! indien die onzalige twisten van 1853 er niet geweest waren, wat ware er niet al meer tot stand gebragt in die acht jaren, die thans voor een groot deel onvruchtbaar zijn doorgebragt in kamerworstelingen en ministeriële geestverschijningen van allerlei kleur en gehalte?

Wil de lezer een enkel staaltje? Het *Handelsblad* gaf voor eenige dagen eene curieuse lijst der verschillende ministers, die sedert de proclamatie van 21 Maart 1849 (*Staatsblad* No. 7), betreffende de aanvaarding der regering door Z. M. koning Willem III, achtervolgens de onderscheidene departementen van algemeen bestuur hebben geleid.

Uit deze opgave blijkt: dat met bijberekening van hen die tijdens de afkondiging der publicatie van 21 Maart 1849 in functie waren, gedurende het twaalfjarig tijdvak dat daarna is voorbijgegaan, niet minder dan *twee en zeventig* benoemingen tot ministers hebben plaats gehad, dus gemiddeld zes benoemingen s' jaars.

Na die afkondiging zijn drie en zestig benoemingen gedaan, waarvan zeven en twintig, terwijl Jhr. mr. J. C. A. ridder van Rappard en zes en dertig, terwijl Jhr. mr. F. L. W. de Kock de betrekking van directeur van het kabinet des konings vervulde, waartoe laatstgenoemde in Januarij 1854 geroepen werd.

De twee en zeventig benoemingen hebben zich binnen den kring van acht en veertig personen bewogen.

Er zijn alzoo in de jongst verloopen twaalf jaren in het geheel geweest drie en zestig verschillende ministers: vijf voor financien, acht voor buitenlandsche, negen voor justitie, zeven voor binnenlandsche zaken, vijf voor roomsch-katholieke, acht voor hervormde eeredienst, negen voor marine, vijf voor oorlog, en zeven voor kolonien. Tot 1853 hebben wij slechts 2 ministeriën. (Donker, de Kempenaer en Thorbecke) na 1852 vijf, behalve velerlei partiële aanvullingen.

En hiermede besluit ik dezen, terwijl ik aan de meer speciale koloniale aangelegenheden een afzonderlijk overzigt toewijde, waarin ook handelsbelangen ter sprake worden gebragt.

KOLONIAAL OVERZIGT.

(van den specialen correspondent van den Oostpost)

HAAG 25 *Maart*.

In mijn binnenlandsch overzigt heb ik reeds met een enkel woord gewag gemaakt van de onzekerheid, welke er heerscht omtrent de beginselen van koloniale politiek, welke de nieuw benoemde Minister van kolonien mogt aankleven. Beide partijen hopen en verwachten, ofschoon de conservative toch niet zóo onnoozel is om niet te begrijpen dat in een zuiver liberaal Ministerie een andersgezind koloniëminister een wanklank zou zijn. Wat daarvan zij, zal zeer spoedig kunnen blijken, hetzij bij de behandeling van het batig slot, hetzij bij de indiening der definitieve begrooting voor kolonien. Intusschen moeten wij der *Arnhemsche Courant*, waarmede wij het in de dadelijke bestrijding van het Ministerie volstrekt niet eens zijn, toegeven wat zij in een ander hoofdartikel over hetgeen op koloniaal gebied te verwachten is, uiteenzet, dat namelijk uit den aard der zaak, de koloniale quaestien geene halfheid toelaten. Men kan het cultuurstelsel niet tegelijkertijd willen oplossen en in stand houden; men kan niet de particuliere nijverheid tegenwerken en tevens beschermen, het Nederlandsch element uit Indie weren en het versterken; men kan de Javanen niet beschouwen als redelijke menschen, die materieel en moreel moeten ontwikkeld worden en hen tevens uitsluitend gebruiken als werk-machinen van het „batig slot", men kan „de controle der kamers niet tevens inroepen en afwijzen, en het Indisch financewezen aan hare goedkeuring onderwerpen en haar tegelijk ontrukken. Men kan de slavernij niet afschaffen en behouden; niet het onveranderd behoud aan wezenlijke hervormingen paren. Dat alles is waar, doch het hangt alleen af van de wijze hoe en de mate waarin de verbeteringen en hervormingen worden ingevoerd. Het is toch van genoegzame bekendheid dat b. v. de grootste voorstanders van vrijen arbeid en particuliere industrie, bij de toepassing daarvan een verstandig overgangstijdperk wenschen en in alles geleidelijk willen te werk gaan. Niet alleen het staatsbelang, maar de wetenschap der staatshuishoudkunde, zóo zeer het voorwerp van minachting der routine-mannen, schrijft dit uitdrukkelijk voor, ten aanzien van alles wat in een' theoretisch genomen, onnatuurlijken toestand verkeert. Daarom behoeft de heer Loudon niet te transigeren met beginselen die lijnregt tegen elkander overstaan, maar hij kan wijze overgangsbeschikkingen nemen; hij kan de tijd en de zich steeds vaster vormende openbare meening tot bondgenoot nemen om eene waarachtig vrijzinnige staatkunde niet van omverwerping maar van geleidelijke hervorming met behoud van het goede te volgen. Dat is, wat men er ook van zegge of aantijge, dat is ook de weg dien de koloniale oppositie wil, die dan toch waarlijk niet verantwoordelijk kan gesteld worden voor al wat op haar naam of onder hare vlag door enkelen op koloniaal gebied verlangd wordt! Zou men b. v. de geheele liberale pers in Nederland in zake van het bestuur of de behoeften van het moederland aansprakelijk of solidair willen stellen voor wat een of ander utopist goed vindt te eischen?

Het ware inderdaad bespottelijk en op koloniaal gebied,

waar de toestanden en vereischten veel minder onder het bereik van de groote menigte vallen, ware het dolzinnig. Als overal en in alles zal ook hier wel de les behartiging verdienen: *surtout pas trop de zèle.*

En zoo men dan maar niet met de reactie en het eigenbelang en gunstbejag heult, welnu dan blijft er waarlijk reeds veel ten goede en ter voortgaande ontwikkeling over.

Ik kan u thans naar luid van een stellig berigt van de N. Rott. Courant mededeelen dat het vroeger beweren van den heer H. J. Lion alsof de suikerregeling met bedenkingen hier ware terug gezonden en dat alzoo in Indie de voorwaarden onuitgevoerd bleven, onjuist blijkt te zijn geweest. Immers de N. R. C. verzekert op grond van particuliere berigten uit Java ten stelligste dat de gouverneur-generaal op den dag zijner terugkomst uit de Molukken, het besluit heeft geteekend, waarbij de directeur der cultures Umbgrove gelast wordt om al de suikercontracten te sluiten met die ondernemers, welke hebben doen blijken van hunne adhaesie aan de publiek gemaakte voorwaarden. Er zou tegenwerking van de zijde van dien directeur hebben plaats gehad omdat niet genoeg op zijn rapport en de wagenvrachten stukken der commissie zou zijn gelet.

Hierdoor zou ook als van zelf komen te vervallen hetgeen in verband met het eerste berigt ook werd medegedeeld, namelijk de opdragt aan eene commissie om de grondslagen der suikerregeling te herzien als bouwstof voor wettelijke regeling. Op dit oogenblik ontbreekt de gelegenheid om nader onderzoek te doen maar met den volgenden mail hoop ik oplossing in deze duisternis te kunnen geven, die nog vermeerderd werdt doordien de heer H. J. Lion bij advertentie in het Handelsblad de bewering van de N. R. C. in zoo ver tegenspreekt, dat uit den last van den gouverneur-generaal op het laatst van Januarij 1861 om de contracten te sluiten met hen die blijken van toetreding hebben gegeven, zeer zeker niet volgt, dat de heer Pahud niet in oppositie zou zijn gekomen tegen eene regeling die reeds in Julij 1860 op Java was aangekomen. De heer L. blijft volhouden dat er werkelijk wijzigingen zijn aangebragt.

Ik vertrouw dat men ten uwent die tegenstrijdigheden en duisternis wel beter zal kunnen oplossen. Intusschen volgt hier een particulier schrijven uit Midden-Java onlangs bekend gewerden, mede over hetzelfde onderwerp handelende, en dat dus hier zijne juiste plaats heeft. Men schreef van daar:

„In zake verlenging der suikerkontrakten vernemen wij nog niets naders, en zoover mij bekend is, kregen evenmin zij, die verklaarden, tot de voorwaarden toe te treden, als zij, die daartegen bezwaren indienden," tot dusverre antwoord van het gouvernement. Men zegt, dat alles wachten zal tot Mei, te meer dewijl het gouvernement, ook nog nadere tijdingen wacht uit 's Hage, daar hetzelve zich ook niet schijnt te hebben vereenigd met die *Algemeene grondslagen.* Sedert eenige jaren heeft men bij de hernieuwing van de meeste kontrakten den aanplant verminderd, *op grond, dat de vroeger gegeven aanplant te bezwarend was voor de krachten der bevolking, haren veestapel, ens.* Men voegde daarbij den raad aan de kontraktanten, dat zij moesten zien, *vrijwillige overeenkomsten* te maken met de bevolking voor aanplant van suikerriet. Daarin zagen wij dan ook alleen ons heil, deden moeite en opofferingen door hooge betaling voor vrijwilligen aanplant, die in de eerste jaren natuurlijk even min belangrijke opbrengst kon leveren, als de gedwongen aanplant in de eerste jaren. Maar thans, na drie jaren, gaat het reeds zeer goed; wij hebben elk jaar meer vrijwilligen aanplant en met betere uitkomsten; de fabriek van *één* mijner kennissen (D. t. S.) heeft voor 1861 reeds 128 bouw, daarbij is geen andere dwang gebezigd, dan *ruime betaling* en nauwgezette zorg, dat de planters ook hunne betaling *behoorlijk* in handen krijgen, zoodat wij niet verdienen de blaam, die de minister Rochussen, onverantwoordelijk genoeg, op alle industrieelen op Java wierp, toen hij in eene zitting der tweede kamer verklaarde, *vrijwillige overeenkomsten vermomde dwang is, en niet betaald werd.*

„Nu de zaak begint te slagen, nu wij vooruitzigt hebben op eenige compensatie voor vroeger geleden verliezen door het te groote aandeel dat het gouvernement nam, nu wil men, dat wij van dat alles weder afstand doen. Men wil nu onzen aanplant van gouvernement zwege weder op de oude hoogte, zelfs nog hooger brengen, mits wij ¼ van de opbrengst aan het gouvernement leveren, hetgeen wij niet kunnen doen, zonder van jaar tot jaar meer achteruit te gaan. Strekt dan die gedwongen aanplant nu plotseling niet meer tot bezwaar van de bevolking? Is nu haar veestapel eensklaps vermeerderd. Wij begrijpen het niet.

„Wil men echter uitbesteden, aan nieuwe ondernemers de fabrieken tegen taxatie over doen, en ons de tonnen schats doen verliezen, die wij hebben uitgegeven door de beloften van het gouvernement op eene billijke en onderhandeche regeling? Ook dat weten wij niet; maar wij weten nu wel dat vrijwillige overeenkomsten met de bevolking tot aanplant van suikerriet zeer goed slagen *zonder dwang*, maar dat ook de residenten er openhartig voor uitkomen, dat zij vrijen arbeid op Java moeten *tegengaan* omdat men dien in strijd acht met het *Batig slot*. Dus altijd *dwang* en *monopolie*. Enfin, wij zullen zien.

Jammer, dat men zoo geheel afhankelijk is van de ambtenaren, en zij altijd het middel hebben, vrije zaken te doen mislukken door hunne pressie op de hoofden. De reactie op Java blijft altijd even sterk bij de ambtenaren nu zij zien, hoe de wind waait uit den Haag; de industrieelen uit Indie moeten maar geduldig een beteren tijd afwachten!"

Ik behoef niet te zeggen dat die brief wordt mede gedeeld zoo als hij is, zonder in eene beoordeeling der feiten te treden die ten uwent zeer zeker dadelijk kunnen worden getoetst. Maar de opmerkingen over den vrijen arbeid enz. kwamen mij belangrijk genoeg voor.

Een ander onderwerp dat in dit koloniaal overzigt niet mag ontbreken is een belangwekkend kort verhaal van de zending des hoogleeraars W. H. de Vriese in Ned. Indië, dezer dagen aldaar teruggekeerd. Het is geleverd door Professor Suringar en schijnt de voorbode van hetgeen de Heer de Vriese later als de uitkomsten van zijn belangrijk onderzoek zal publiceeren:

Gelijk men weet, vertrok de Hoogleeraar Vriese, na eenige voorbereidende bemoeijingen, zoowel in Engeland en Frankrijk als hier te lande, in de maand October van 1857 per overland Mail, om in de eerste plaats op Ceijlon eene maand te vertoeven. Daar toch wordt, op de Centrale gebergten, de in den handel zoo hoog geschatte koffij geteeld en bewerkt. Het was van belang, de handelwijzen aldaar naauwkeurig nategaan, ten einde daaraan de behandeling van dit product in onze Indien te toetsen. Bovendien werden, niettegenstaande het korte tijdsverloop, een aantal andere producten van dit land, eertijds eene parel aan de kroon van Nederland, naauwkeurig bestudeerd.

In de eerste dagen van Januarij 1858 had de aankomst plaats te Batavia.

Daar het doel der missie, in het koninklijk besluit betreffende de zending, reeds ter algemeene kennis is gekomen, herinneren wij nu alleen, dat in dit besluit werd voorgeschreven een wetenschappelijk en plaatselijk onderzoek:

1°. van den staat van alle kulturen, inzonderheid van die, welke voor de Europesche markt geschikt zijn, in Nederlandsch Indie maar vooral op het eiland Java voorkomende;

2°. van de geschiktheid en mogelijke verbetering der Gronden;

3°. van de gelegendheid tot uitbreiding der kultuur.

4°. van de middelen tot hare verbetering;

5°. van de mogelijkheid van invoer van nieuwe of verbreiding van niet algemeen geteelde producten:

Aan het onderzoek van Java werd, in den voorschreven zin, het groote gedeelte van den gestelden tijd toegewijd; geheel Java werd doorreist, zorgvuldige aanteekeningen gemaakt, en reeds onderscheidene voorloopige rapporten aan het Indische bestuur ingediend.

In sommige gedeelten van Java is het verblijf, wegens het hoogere belang der zaken, langer dan in andere voortgezet. De Preanger regentschappen wier uitgebreidheid $^1/7$ van Java uitmaakt, vooral het Bandongsche, zijn hier in de eerste plaats te noemen, wegens de fabrieken ter bereiding van de koffij naar de zoogenoemde West Indische methode. Achtereenvolgens zijn nagenoeg alle gewesten, waar de koffij en indigo geproduceerd worden, bezocht, en is op de speciale, en vooral ook inlandsche kultuur in elk van die landstreken gelet. Bovenal is onder de niet algemeen verbreide voortbrengselen van den landbouw de teelt van het katoen en van de kakao behartigd, terwijl de padi-kultuur en hare afwijkingen in sommige streken een voorwerp van bijzondere zorg, in belang der bevolking, hebben uitgemaakt. In het laatst van 1859 werd na een onderzoek van het eiland Madura, eene reise ondernomen naar den Moluksehen archipel. Inmiddels was den heer de Vriese in den loop van dat jaar, als secretaris een jeugdig maar geschikt ambtenaar, de heer A. H. Servatius toegevoegd. In gezelschap van dezen en den honorairen inspecteur der kultures J. E. Teijsman, aan wien op voorstel van den hoogleeraar was opgedragen, tegelijk met hem, in 't belang eener mogelijke uitbreiding van de katoenteelt de Molukken te bezoeken, vertrok men van Sorabaija. Men deed Timor-koepang en Timor Delhi aan, bereikte kort daarna de Bandagroep en bezocht van Groot-Banda en Neira bijna al de notenperken. Kort daarna werd Amboina in alle rigtingen doorkruist, vooral in het belang der kakaoteelt, tot aanmoediging van welke de regering belangrijke bijdragen had verstrekt. Onder geleide van den gouverneur der Molukkache Eilanden werden achtereenvolgens Saparua en Cerams Zuidkust en aldaar vooral de landen aan de Golf van Elpapoetih gelegen bezocht. Het was vooral het gebied van den breeden Rouattastroom, den belangrijksten van Ceram en de vlakte van Makariki, die in het belang van mogelijke uitbreiding der kultuur, werden nagegaan en daartoe uitnemend geschikt bevonden.

Teruggekeerd op Ambon, ondernam de hoogleeraar de Vriese eene reis naar Boeroe, waartoe het voor de hoofdplaats gestationeerde korvet *Pallas*, onder kommando van den overste Valentini, werd beschikbaar gesteld.

De vlakte van Kajeli, onlangs als geschikt voor eene Europesche kolonisatie aangeprezen, werd in alle rigtingen doorkruist, en, met hetzelfde doel, een kort bezoek aan de zuidkust van Boeroe en aan het eiland Oki gebragt. Ternate, Tilore, Noordelijk Halmaheira, gedeeltelijk ook de Oostkust, tot aan de landengte van Dodinga, werden vervolgens bezocht. Vooral op laatsgemeld eiland werden uitgestrekte en vruchtbare vlakten aangetroffen.

Met Z. M. stoomschip *Etna* kapt. luit. Vos werd eene reis ondernomen naar het, vooral wegens zijne steenkolen, belangrijke Eiland Batjan, en van daar naar de Minahassa van Menado, welke belangrijke afdeeling, met het oog op de koffijteelt in haar geheel werd onderzocht. Eindelijk zijn in de tweede helft van 1860 eenige afdeelingen van Midden-Java, vooral de vorstenlanden bezocht, terwijl een bezoek aan Noord-Westelijk Borneo en de Padangsche Bovenlanden van Sumatra's westkust, alsmede de afdeeling Benkoelen deze belangrijke reis heeft besloten.

Volgens hetgeen wij vernamen, zou vooral door de reizen in de bezittingen buiten Java menig belangrijk product ondekt zijn; terwijl uit het gegeven overzigt reeds eeniger blijken kan, van hoeveel gewigt de geheele reis voor handel en nijverheid moet geacht worden.

Deze terugwijzing op de belangen van handel en nijverheid brengt ons als van zelve op een met veel kennis van zaken geschreven handelsoverzigt nopens 1861, voorkomende in de jongste aflevering van het Bijblad van de *Economist*, voor zoo ver dit betrekking heeft tot de koloniale artikelen, de veilingen der Ned. H. Maats. ens. S. rekende over de gedurige klagte dat de concurrentie de handelsartikelen boven hunne waarde zou opjagen, hetgeen men tracht te bewijzen door de aanhaling van het onloochenbaar feit, dat de koopers in de Java-koffijveilingen der N. H. M. te weinig verdienen, zegt de schrijver op zijne beurt, dat men vergeet, dat de kunstmatige wijze waarop die zoogenaamde veilingen gehouden worden, eene hoofdoorzaak is van de geringe winst daarin voor den eerlijken handelaar, en dat verder de overdrijving der prijzen vooral te wijten is aan de verkeerde taktiek der koopers. 't Is voorzeker zeer te betreuren, dat 's lands regering nog altijd zoo blind blijft voor de vele verkeerdheden die in het tegenwoordig stelsel van verkoop der O. I. producten zoo duidelijk zigtbaar zijn en die zulk een nadeeligen invloed uitoefenen op geheel den handel, en tevens dat de N. H. M. die misbruiken niet reeds sints lang heeft trachten af te schaffen. Maar zoolang de regering koopman blijft, en zoolang eene enkele maatschappij wordt bevoorregt met den uitsluitenden verkoop van die regeringsproducten tegen eene hooge provisie, en zoolang diezelfde maatschappij daarenboven de magt heeft om eigen handel te drijven, 't geen een onhoudbare mededinging voor den groothandel vormt, omdat die niet als zij, in een hoog commissieloon van de regering eene soort van reservefonds kan maken, om alle de verliezen van de verkeerde eigen speculatie te dekken en toch nog voordeelen over te laten voor de aandeelhouders, — zoolang zal in die heilloose handelsmoeijelijkheid van Nederland geene verbetering komen. En zoolang de handel niet sterk genoeg is om van de regering eene andere en natuurlijker wijze van veilen der Java koffij af te dwingen, zoolang zal de koffijhandel in Nederland blijven wat hij is, kwijnend in plaats van krachtig en magtig en bloeijend, zoo als hij wezen kon. Evenwel, reeds erkennen de voorstanders zelve dat het bestaande verkeerd is, al zijn dan ook hunne plannen van verbetering nog kunstmatiger, en dat is reeds veel gewonnen.

Lang leeft het vigerend stelsel toch niet meer, want alles wat verkeerd is sterft aan eigen bederf.

De koffijhandel in Nederland (aldus vervolgt het overzigt) is groot wat de hoeveelheden betreft die verhandeld worden, maar klein wat de gedurige omzet aangaat waartoe zulke massale hoeveelheden aanleiding moesten geven en ook zouden geven, wanneer aan de zaken hun natuurlijken loop werd gelaten. De handel in vreemde soorten van koffij vooral is klein terwijl die groot kon zijn, want Nederland moest de hoofdmarkt vormen voor de toevoeren van koffij ook van Java. Gelukkig dat de aanvoeren van particulieren van Java en Sumatra toenemen, 't geen wat meer leven geeft aan den handel buiten de N. H. M. veilingen. De prijzen zijn in den laatsten tijd al vrij stationair gebleven; wil le men de berigten der groote koffijlui gelooven, men zou reeds sints lang zeer hooge prijzen hebben gezien, die de houders rijk souden maken, maar te lang reeds heeft men die voorspelling onvervuld gezien, en geleerd dat de gave der profetie juist niet het eigendom van die schrijvers is. Intusschen, wanneer de welvaart in Europa niet verstoord wordt door oorlog, en wanneer de voortbrenging niet in even sterke mate toeneemt als het aantal verbruikers (omdat meer welvaart is) dan mogen zelfs de bestaande zoogenaamd hooge prijzen, gezond genoemd worden en vertrouwen verdienen, want eer eene kleine rijzing dan eene groote daling is waarschijnlijk — mits maar geen oorlog kome, die vooral op dit artikel een nadeeligen invloed zou kunnen uitoefenen. Van de suiker geldt die waarschijnlijkheid van rijzing nog meer, vooral omdat het hooge bankdisconto te Londen alleen tijdelijk zwaar op den koloniale markt en in dit artikel drukt. Intusschen is die dure geldmarkt denkelijk niet van langer duur, als de gunstiger vooruitzigten voor eene vredelievende beslissing van den strijd in de Vereenigde staten van N. Amerika zich verwezenlijken. De handel was levendig in den laatsten tijd, maar de prijzen vrij wat gedaald, hoewel toch de aftrek van geraffineerde suiker goed blijft, ten spijt van de onlusten in Italie. Alleen heeft de val van enkele Levanthuizen, die door de geldelijke verwarring van Turkije, — waarop het gebeurde met Mirès te Parijs zeker van nadeeligen invloed zal zijn, — in groote ongelegendheid zijn geraakt, enkelen zware verliezen doen lijden, maar dan toch daarmede bedrijft. De verhooging van den accijns heeft op de fabriekage van dit artikel toch niet den moordenden invloed uitgeoefend die enkele belanghebbenden daarvan voorspelden, een bewijs, dat de bezorherming dus nog altijd bevredigend is voor de fabriekanten. De verwerking van beetwortelsuiker neemt ook toe, maar bij de minste daling der prijzen van rietsuiker, is het buitenland dadelijk een grage kooper. Dat buitenland is de voor onze koloniale producten de groote afnemer.

In verband met deze aangelegenheid van handel en cultures moet ik nogmaals terugkomen op de zaak der vrachten. Ik had niet gedacht dat dit meer noodig was nadat de H. M. de beschikking over de uitgaande schepen tegen een bepaalden prijs weder had ingetrokken. Niet alzoo, onze reeders worden hardnekkig en er wordt sedert een paar dagen eene soort van reederij-manifestatie op touw gezet. De 15 pct. avarij en kaplaken wil men er weder op hebben, men zegt anders niet te kunnen en niet te willen varen. In eene vergadering van reeders uit Amsterdam en Rotterdam is door een veertigtal besloten hunne schepen niet disponibel te stellen, adressen worden ingediend en ter teekening gelegd, in *één* woord, er heerscht zekere opgewondenheid die het groote publiek niet al te best begrijpt als zij de particuliere vrachtnoteringen voor de retourladingen nagaat ad *f* 86 @ *f* 88.

De gedwongen beschikking over de uitvracht beneden particulieren prijs was zeker niet te verdedigen, de terugbrenging der retourvracht tot een peil van *f* 110, dat is *f* 25 hooger dan de particuliere vracht, kan zoo veel aanstoot niet geven, ten zij men aantoone dat er tegen die som geene redelijke winst te erlangen is, iets waarvan men zich al dadelijk zou kunnen overtuigen door de proef te nemen met het middel van uitbesteding, althans wanneer er door een deel der reeders blijft geweigerd worden. Dat er overigens verschil van gevoelen heerscht onder de reeders is duidelijk, en de *N. Rott. Ct.* die wel als een handelsorgaan te beschouwen is en van de belangen der reederijen niet onkundig kan zijn, keurt die trapsgewijze vermindering der bescherming niet geheel af; misschien ware 10 pct. beter geweest, maar zij komt op tegen de conclusien der adressen die van geene vermindering hoegenaamd willen weten.

Inmiddels vernam men dat de reeders die besloten hadden hunne schepen niet aan te bieden, juist de zoodanigen waren die op dat oogenblik geene schepen disponibel hadden, en dat men wijders te Rotterdam over 't algemeen weinig lust had om zich aan de beweging te Amsterdam aan te sluiten, hoewel den 22sten een adres ook te Rotterdam was ingezonden, houdende verzoek aan den minister van kolonien om op den maatregel terug te komen. Ook heeft de kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam bij meerderheid besloten geen adres tegen de vrachtvermindering aantebieden. Het publiek bespreekt deze quaestie veel meer niet in 't voordeel der stijfhoofdige en als 't ware dwingende houding van een 40tal Amsterdamsche reeders of aandeelhouders en daarom ontwaarde het met voldoening uit de dagbladen van den 23sten dat de H. M. voor de bevrachtingen van Maart 25 schepen zoo te Amsterdam, Rotterdam, Schiedam en Dordt heeft aangenomen op *f* 110 zonder meer, met de gewone reductie, terwijl 7 schepen om bijzondere redenen nog zijn toegevoegd aan de bevrachting van Februarij, dus met behoud nog der 15 pct. Dan, dit is alleen omdat de toepassing van de vermindering op *die* schepen gebleken is niet regtvaardig te zijn. Wij hopen dat hiermede de vrachten-agitatie voor goed geëindigd zal zijn.

P. S. Heden morgen is de mail van Batavia 16 Februarij uit Triest geseind, waaruit blijkt dat op Java eene volkomen rust heerschte en dat de zaken te Banjermassin van bevredigenden aard zijn.

LAATSTE BERIGTEN.

Weinig Europeesch nieuws; alles schijnt in rust te zijn. Messina en Civitella del Toronto zijn in handen der Sardiniers gevallen. De graaf Cavour houdt zich onledig met het zamenstellen van een nieuw ministerie voor het koningrijk Italie.

In Rome nemen de volksdemonstratien ten gunste van Victor Emanuel toe.

In Napels hebben openbare demonstratien plaats gehad ter eere van Garibeldi.

Oostenrijk trekt in Venetie eene groote magt bijeen en Sardinie organiseert een observatieleger. De keizer van Oostenrijk heeft verklaard, dat hij de regten van Hongarije zal weten te eerbiedigen, doch dat hij in geen geval afstand zal doen van de aan zijne kroon verbonden voorregten. De keizer zal te Buda als koning van Hongarije worden gekroond.

Hoe rustig Hongarije ook moge schijnen, heerscht daar niettemin eene groote ontevredenheid.

In het Fransche wetgevende ligchaam zijn belangrijke debatten gevoerd in antwoord op de troonrede van den keizer.

Sijrie blijft door de Franschen bezet tot den 5 Junij aanstaande.

Rusland heeft de Polen herstel van grieve beloofd.

De emancipatie der boeren is officieel afgekondigd. Tot regeling dier zaak is eene kommissie benoemd onder het voorzitterschap van den groothertog Constantijn.

In Denemarken en in Duitschland beginnen de zaken een ernstig aanzien te krijgen.

Het waa borgkapitaal voor het leggen der roode zee–en Indie–telegraafkabel is gestort; onmiddellijk zijn de noodige maatregelen genomen tot herstelling der lijn.

De redevoering gehouden door den president Lincoln heeft een zeer ongunstig effekt gemaakt. Wordt zijne politiek aangenomen dan is de burgeroorlog niet meer te voorkomen.

De hongersnood in Britsch Indie doet sich hoofdzakelijk nog in de Delhi distrikten gevoelen.

De Mahomed of groote karavaan van Cairo naar Mecca zal dit jaar van Suez over zee vertrekken; dit zal eene gebeurtenis worden, onbekend in de annalen van het Islanismus en eene welke bij de Hedjaz eene groote ontevredenheid zal gaande maken; welke gevolgen dit zal hebben is nog moeijelijk te voorzien.

Turijn, 25 Maart. Heden heeft de heer Audinot in de kamer der afgevaardigden geinterpelleerd met betrekking tot de zaak van Rome. De heer Audinot zegt, dat het gouvernement van den paus onbestaanbaar is met de vrijheid en onafhankelijkheid van het land en met het burgerlijke regt, dat alle beschaafde natien bezitten; hij heeft gevraagd of er onderhandelingen waren geopend betrekkelijk de staking der interventie en welke de middelen zijn om de kwestie opteloesen.

De heer Cavour heeft hierop geantwoord: dat de Italianen met regt kunnen vorderen dat Rome hun tot hoofdstad worde gegeven en dat dan ook Turijn gereed is om zich ter bereiking van dat doel opteofferen; maar, voegde hij er bij, wij mogen niet naar Rome gaan dan met toestemming van Frankrijk, en wanneer alle opregte Catholijken tot de overtuiging zullen zijn gekomen dat de kerk, verre van er door te lijden, bij dien maatregel zal winnen.

De vereeniging van de wereldlijke en geestelijke magt, zeide verder de heer Cavour, is altijd eene bron van veel kwaad geweest. Wanneer wij eenmaal binnen Rome zijn dan zullen wij de kerk eene groote vrijheid geven; de wet zal die vrijheid waarborgen.

Wanneer het hof van Rome hardnekkig blijft aandringen op eene vereeniging der twee magten, dan zal de pausselijke stoel verantwoordelijk zijn voor hetgeen kan gebeuren.

Zeetijdingen.

Brouwersh. *Aangekomen.* 9 Maart. *Maria Anna,* v. Monnom, van Batavia., 14 do. *Jedo,* v. d. Hoeven, v. do., 22 do. *Twee Gezusters,* Keuzekamp, v. Batavia, l. v. Falmouth., 23 do. *Jeannette & Cornelia,* Verhoeven, v. Banjoewangie.

Vertrokken. 24 Maart *Comm. des Konings v. d. Hein,* van Zanten, n. Batavia., *Fortuna,* de Lingny, n. do., *Hugo Grotius,* Bergman, n. do., *Rotterdam,* Poort, n. do.

Zeilklaar. 24 Maart *Prinses Amalia,* v. Rijn, n. Batavia.

Hellevoet. *Vertrokken.* 25 Maart *Arlequin,* Singer, n. Batavia.

Zeilklaar. 25 Maart *Graaf Dirk III,* Rotgans, n. Batavia., *Eersteling,* de Zeeuw Baggus, n. Soerabaija.

Texel. *Aangekomen.* 15 Maart. *Jacob & Anna,* Petersen, v. Batavia., *Anna en Helena,* Don, v. Samarang., *Zeemeeuw,* kayzer, v. Patjitan. 18 do. *Amicitia,* Gaaff, v. Probolingo.

Vertrokken. 13 Maart. *Lovestein,* Vonk, n. Rotterdam.

Zeilklaar. 24 Maart. *Welvaart,* Mooi, n. Batavia., *Constance,* Sipkes, n. do, *Pegasus,* Mannoury, n. do., *Dina,* Rademaker, n. do., *Staatsr. v. Ewijck,* de Winter, n. do., *Hercules,* Detering, n. do., *Estafette,* Oepkes, n. Samarang., *Capella,* Landweer, n. Soerabaija.

Vreemde Havens.

Portsmouth. *Aangekomen.* 16 Maart *S. v. Heel,* Dietz, v. Rotterdam (n. Batavia); 19 do. *Christiaan Huygens,* v. Katwijk, v. Amsterdam (n. do.)

Falmouth. *Aangekomen.* 16 Maart. *Johanna Wagner,* Wuerst, v. Batavia., 22 do. *Antoinette,* Baade, v. Iquique (n. Rotterdam.)

Vertrokken. 14 Maart. *Energie,* Meijer, (v. Lond.) n. Batavia, na geëindigde reparatie.

Waterford. *Aangekomen.* 11 Maart. *Esther,* Gaborn, v. Java (om orders)

Liverpool. *Vertrokken.* 13 Maart *Kroonpr. Ernst August,* Wilder n. Batavia., 14 do. *Dr. F. Weber,* Loose, n. Batavia.

Kopenhagen. *Aangekomen.* 9 Maart. *Maria Charlotte,* Schmidt, v. Batavia.

St. Nazaire. *Zeilklaar.* 12 Maart. *Nicolas Cesaré,* Margotin, n. Batav.

Schepen in Lading.

ROTTERDAM.

Batavia, *Copernicus,* Visser. *Kosmopoliet,* Bouten. *Mary en Hiltegonda,* Bouman, *Nederland,* Ruiter. *Johannes Anthonius,* de Voogd v. d. Straaten. *Johanna,* Swemer. *Julie,* Brem. *Concurent,* ......

Batavia en Samarang, *Susanna Johanna,* Lammerts. *Vriendschap,* Jansen.

Batavia en Soerabaya, *Madura,* v. Bruggen. *Luconia,* Hulsthoff. *Jhr. Mr. v. d. Wall v. Puttersh.,* Lammerts. *Geurtje en Maria,* Kruijt. *Heinoetsluis,* Vos.

Samarang, *Euterpe,* Kuypers. *Vijf Vrienden,* Johan.

Soerabaya, *Kon. Ned. Yacht-Club,* Zack.

Macasser, *H. V. v. Paulo,* Vassen. *Wilhelmina,*......

Padang, *St. Jan,* Lommerse.

AMSTERDAM.

Batavia, *Gebroeders,* de Groot. *Jacoba en Cristina,* Jaski. *Asia,* Molenaar. *Theod. Machteld,* Boelhouwer.

Batavia en Samarang, *Wilh. en Clarr,* Abrahams.

Bat., Sam. en Soerabaya, *Vice Adm. Gobius,* v. Duija. *Cornelia,* Jaski. *Diligence.* Smit.

Batavia en Soerabaya, *Nederland,* Hoekstra. *Vertrouwen,* Vos. *Maria Veronica,* Mulder.

Samarang, *Koophandel,* Johan. *Henriette,* Portenger. *Sophia Amalia,* van Veen.

Soerabaya, *Baron van Pallandt van Rosendaal,* Hoogenstraten. *Baron v. Hardenbroek,* Henny. *Holland,* Aufmorth.

Scheepstijdingen.

— Rott. 25 Maart. De schepen *Maria Anna,* kapt. van Monnom, en *Voorwaarts,* kapt. Kerkstra, beiden van Java naar Rotterdam bestemd, zijn 11 dezer ter reede van Hellevoetsluis in aandrijving geweest, ten gevolge waarvan de eerste nog al belangrijke schade heeft bekomen.

Portsmouth 16 Maart. Heden is alhier met verlies van zeilen en kluiverboom en met ingestoten bakboordsboeg binnengeloopen het Nederlandsche barkschip *S van Heel,* kapt. Dietz, van Rotterdam naar Batavia bestemd. Het schip is gisteren morgen bij St. Catharine's point in aanzeiling geweest met de Engelsche bark *Thomas Beghie,* kapt. Gibson, van Hull naar San Sebastiaan gaande.

Aangekomen Passagiers

Van JAVA:

Per *Jedo,* kapt. v. d. Hoeven: Dertien gepasport. militairen.

Per *Twee Gezusters,* kapt. Keuzekamp: Twaalf passagiers, bestaande uit militairen, officieren en marine matrosen.

Vertrokken Passagiers

Naar Batavia:

Per *Rotterdam,* kapt. Poort: De heer A. C. Andreas en echtg., de heer S. Chabot; de kapt. der artillerie F. C. Weber en echtg., de 2e. luits. der inf. S. D. Kramers en J. W. C. C. Hoynck van Papendrecht de 2e. luits. der art. A. M. P. Krijger, J. C. F. baron van Heerdt, J. A. Broese van Groenen, D. J. H. Schäfer en A. J. M. Willemse; de 2e. luit. van het corps der genie en sappeurs H. J. C. W. Lutgens; de offic. van gez. H. J. van der Weide en H. Haagen Dieperink, en 150 man Millitairen.

Per *Prinses Amalia,* kapt. v. Rijn v. Alkemade: De heeren Mulder, A. Hamwijk met echtg. en vijf kinderen, Joh. de Jong, mevr. A. P. Kambug Freriks en kind, C. Smeets en mej. A. Smeets, benevens eene Javaansche vrouw.

Per *Capella,* kapt. Landweer: De heeren J. Muller, G. Derkenne, H. A. Haije.

Per *Hercules,* kapt. Detering: De heer G. L. C. C. van Vugt, kapt der infanterie, met echtg. en dochter, de 1e. luit. J. A. van Winsheim en echtg., de 2e luits. M. A. du Croo, Goteling Vinnis en J. van Loo; benevens 100 Kolonialen.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag	Naam van het Schip	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Mei 7	Ned. Ind.	Jadulkariem.	Abd. Rachman Sedik.	186½	Koetei.	12 April.	geen	Soerabaija.	
„ —	Nedrl.	Jan Pieter Zoon Koen.	A. Kuiper.		Grissee.		„	Batavia.	Adam. & Co.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Mei 8	Nederl.	Christina Helena.	G. Tjebbes.	Nederland Prob. en Samarang.
„ —	Nee. Ind.	Kasbalhaer.	Said Mohamet Assegaf.	Samarang via Sumanap.
„ —	Nederl.	George en Henrie.	J. Peters.	Amoij.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Hendrika.	Bonn.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Sicilie.	Schol.	„	„ „ „ „
„	Maasstroom.	Mellema.	Nederland.	„ „ „ „
„	Doggersbank.	Mammes.	„	Fraser Eaton & Co.
„	Lammina Elisabet.	Gersen.	„	„ „ „ „
„	Alcijone.	Haacke.	„	„ „ „ „
„	Delft.	van Sielkerten.	„	„ „ „ „
„	Christina Helena.	Tjebbes.	„	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Hamburg.	George & Henrij.	Peters.	Amoij.	„ „ „ „
„	Marij Rose.	Scherk.	„	„ „ „ „
Engelsche	Schotch Lassie.	Kennedy.	Tekoop.	Hill Broekman & Co.
Nederlandsche	Helmers.	Messen.	In reparatie.	Mc Lennan & Co.
Nederlandsche	Cornelia Hendrika.	J. v. d. Meulen	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 8sten Mei 1861.

AANVOER.

Van Nederland via Batavia per het Nederl. schip *Corlgene,* gezagv. DUNLOP.

168 pakken koffij zakken, 479 coll. manufacturen, 14 kisten zijden, N. H. M., 500 vs. boter, ORDER., 5 kisten manufacturen, FRASER EATON & Co.. 100 vs. boter, J. F. VAN LEEUWEN & Co., 152 water leggers,

UITVOER.

Naar Nederland via Probolingo per het Nederl. schip *President van Rijkevorsel,* gezagv. C. VERMIJ.

2500 picols koffij, 600 picols tin, 125 picols rotting, N. H. M.

Naar Amoij per het Hamb. schip *George en Henrij,* gezagv. JASPER PETER.

7620 picols oliekoeken, THE KHE.

Naar Nederland via Probolingo per het Nederl. schip *Christina, Helena* gezagv C. TJEBBES.

120 picols rotting, 600 tin, 2000 picols koffij, N. H. M.

Naar Samarang en Batavia per het stoomschip *Padang,* gezagv. A. GUIJOT.

5 kisten katjie linnen, S. OH SAID AIN BIN ABZEBIA.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

In het locaal der tweede Gouvernements-school.

Hemelvaartsdag.

Donderdag den 9den Mei 1861.

's Morgens te half negen ure.

Ds. MOUNIER.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Donderdag den 9den Mei 1861.

Hemelvaartsdag.

Eerste H. Dienst te 7 ure.

De Hoogmis te 8½ ure.

Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.